

ПОРАДИ БАТЬКАМ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ

Важливі умови та правила організації дистанційного навчання

Як організувати дистанційне навчання для найвразливішої категорії дітей?

Що потрібно знати батькам для дистанційного навчання їхніх дітей в домашніх умовах?

Відповіді на ці та інші питання турбують усіх батьків дітей з особливими потребами.

Отже, щоб розпочати дистанційне навчання з дітьми з порушеннями інтелектуального розвитку, необхідно правильно його організувати. Батькам необхідно призвичаїти дитину до нового розпорядку дня, вирішити технічні питання щодо забезпечення навчання в домашньому освітньому просторі, використовуючи різні способи передачі інформації.

Дітям з порушеннями інтелектуального розвитку потрібно більше часу, щоб звикнути до отримання необхідних знань на основі інформаційнокомунікаційних технологій.

Що ж таке дистанційне навчання?

Існують різні способи передачі інформації.

Дистанційне навчання – це процес передачі і засвоєння знань, умінь, навичок, який відбувається за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчання у спеціальному освітньому середовищі, яке створене на основі інформаційно-комунікаційних та психолого-педагогічних технологій.

Навчання відбувається на відстані, при якому педагог і учень віддалені просторово. Дистанційне навчання, засноване на використанні сучасних

інформаційних і комунікаційних технологій, дозволяє здійснити освітні, психокорекційні програми, доступні різним категоріям дітей з особливими освітніми потребами. Серед інших різновидів дистанційного навчання все більшу популярність займає дистанційне навчання на базі Інтернет-технологій.

Що означає дистанційний режим он-лайн і оф-лайн?

Режим заняття он-лайн дуже схожий на класичний. Всі заняття відбуваються, хоча і віртуально, але в реальному часі. Завдяки спеціальним програмам, що дозволяють транслювати відеозображення і звук через Інтернет, учні в призначений час спілкуються з учителем і один з одним. Відбувається це майже як звичайне заняття, однак учень в цей час перебуває за місцем проживання.

Режим заняття оф-лайн. Безпосередній контакт з учнем відбувається рідко, так як передбачає самостійне вивчення необхідного матеріалу. Зазвичай, обмін досліджуваним матеріалом, завданнями та рішеннями відбувається по електронній пошті. Тому, батьки та учень вирішують, в який час дня необхідно позайматися.

Чи можливе дистанційне навчання для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку?

Так, можливе. Однак для цього потрібно забезпечити найнеобхідніші умови залучення дитини до такої форми навчання. Для дітей з різними пізнавальними можливостями дистанційне навчання можливе за умови індивідуалізації навчання та активної допомоги батьків.

Дистанційне навчання дітей - виклик для батьків!

Попри те, що дистанційні технології створюють великі можливості для подальшого впровадження в освіті, проте для батьків, які безпосередньо залучені до дистанційного навчання своїх дітей, це стало справжнім викликом. Оскільки така форма навчання передбачає взаємодію учня з учителем лише в дистанційному форматі, безпосередній супровід навчання зі сторони батьків є вкрай важливим для дітей зі складними порушеннями розвитку.

Батьки – партнери вчителів!

В нових умовах навчання, батьки стають для дітей також вчителями, тож багатьох цікавить питання як організувати методичне забезпечення віддаленого освітнього процесу, як створити розвиваюче середовище вдома? Дитина з особливими потребами потребує постійної батьківської підтримки. Саме родина має бути зацікавлена втому, щоб забезпечити відповідний педагогічний вплив для оволодіння дитиною потрібними знаннями й уміннями. Отже, співпраця з учителем, з використанням технологій дистанційного навчання, або у режимі онлайн спілкування, або оф-лайн (через опрацювання підготовлених для дитини завдань) – це спільна стратегія щодо організації освітнього процесу в умовах дистанційного навчання.

Які переваги дистанційного навчання?

Дистанційне навчання має низку якостей, які роблять його ефективним при роботі з дітьми з особливими освітніми потребами. Головним чином, ефективність досягається за рахунок

індивідуалізації навчання: кожна дитина займається за зручним для нього розкладом і в зручному для нього темпі; кожен може вчитися стільки, скільки йому особисто необхідно для освоєння тієї чи іншої дисципліни.

Дистанційне навчання дозволяє звести до мінімуму непродуктивне використання часу учня. Дитина не чекає, поки вчитель запише на дошці розв'язок задачі, завдання для опрацювання; електронний лабораторний експеримент завжди пройде чітко, за заданим сценарієм. Це дозволяє приділити більше часу на закріплення, повторення вивченого, що допомагає краще засвоїти матеріал у відведений шкільний термін навчання.

Які умовні «недоліки» дистанційного режиму навчання?

- стрес дитини до нових умов заважає сфокусуватись на навчанні;
- відсутність безпосереднього контакту між вчителем та дитиною;
- батьки балансують між роботою і навчанням;
- різні умови та можливості вдома, для проведення уроків дистанційно;
- батьки не є фахівцями, не мають потрібних професійних навичок;
- дитина не завжди сприймає рідних у ролі вчителя.

Для доцільної організації роботи та попередження негативних наслідків навчання пропонуємо дотримуватись наступних порад.

Практичні кроки та поради щодо ефективної організації навчального процесу вдома

Крок 1. Дотримання режиму дня (чергування інтелектуального навантаження з фізичним).

- Щоб допомогти дитині адаптуватись до нових умов навчання, необхідно створити оптимальний режим дня, який буде подібним до попереднього. Плануйте день разом із дітьми. Дитині дуже важко буде повертатися до навчальних буднів, якщо зараз її графік буде інший. Тому, бажано продовжувати лягати спати, прокидатися, харчуватися і гуляти в один і той же час.
- Розподіляйте навантаження дитини. Не виконуйте все одразу. Інтелектуальні завдання чергуйте з фізичними хвилинками, руховими іграми. Крім фізичних вправ, дитина може під час перерви зайнятися справами по дому (скласти іграшки, погодувати риб тощо) чи погратися.

Крок 2. Складання розкладу уроків, занять тощо

- Для того, щоб ефективно організувати навчальний процес вдома, потрібно включити навчання в режим дня дитини. Оформіть режим дня разом з дитиною у формі плакату (з фотографіями дій, піктограм та інших символів тощо) та прикріпіть у кімнаті. Він допоможе дитині з порушеннями інтелектуального

розвитку зрозуміти послідовність виконання дій та вивчення різних навчальних предметів.

- Навчайте дітей плануванню. Для цього переглядайте та проговорюйте разом з дитиною візуальний режим дня та розклад уроків, зображений на плакаті. Важливо, щоб дитина знала, що вранці вона робить ранкову зарядку, вмивається, снідає, потім вивчає українську мову, а після обіду створює проект (робить поробку) і читає, тощо.
- Зазвичай найпродуктивнішим часом для навчання є ранок. Хоча, звісно, складаючи розклад, орієнтуйтеся на особливості дитини. Бажано також складати план занять на наступний день звечора і дотримуватися щодня однакових часових рамок. Можна використовувати картки візуальної підтримки для створення візуального розкладу, на якому буде зазначено, що буде дитина робити спочатку, що потім.

Крок 3. Використовуйте цікаві прийоми поетапного досягнення результату.

- Якщо дитині, яка навчається в початковій школі, важко впоратися з певним обсягом роботи, запропонуйте їй намалювати на аркуші кола, які відповідають кількості необхідних завдань, і по черзі розфарбовувати чи закреслювати їх. Виконали одне завдання – і закреслили коло.
- Корисним є розроблення спеціальної системи заохочення. Це підтримує мотивацію до виконання завдань, діти пишаються своїми виконаними справами.

Крок 4. Організація робочого простору

- Для ефективного навчання необхідно забезпечити дитину її комфортним та зручним робочим місцем. Адже навчання на дивані або лежачи в ліжку буде відволікати і шкодити здоров'ю дитини. Тому виберіть окремий куточок (навчальну зону) у будинку та обладнайте його. Бажано усунути фактори, що можуть відволікати дитину. Середовище, що не відволікає увагу, дозволить школярам навчатися ефективно та допоможе почуватися більш спокійно. Тож під час виконання завдань дитиною намагайтеся забезпечити відсутність сторонніх шумів – вимкніть сповіщення мобільного телефону, телевізор та радіо.

- Організовуючи робоче місце для дитини, необхідно враховувати стан її здоров'я, зорові, рухові, слухові, пізнавальні можливості. Необхідно допомогти дитині (відповідно фізичних можливостей), зберігати правильну поставу при роботі за комп'ютером. Монітор комп'ютера має бути навпроти очей. Також слід забезпечити вимоги до освітлення робочого місця, повітряного середовища в приміщенні, ознайомити та дотримуватись правил техніки безпеки.

Крок 5. Заздалегідь ознайомте дитину з процесом дистанційного навчання

- Поясніть, як буде проходити заняття вдома, що вона буде бачити на комп'ютері, хто буде на зв'язку, кого вона буде бачити та чути, коли увімкнеться відео, для чого поруч будуть батьки і яку допомогу вони будуть надавати, як будуть працювати разом. Психологічно налаштуйте дитину на ефективну спільну роботу та взаємодію.

Крок 6. Організація навчання

- Чергуйте онлайн-навчання з іншими видами навчальної діяльності: читання книг, створення проектів, спостереження, експериментування, розвиваючі ігри, малювання, ліплення, конструювання тощо. –навчальний матеріал вивчайте невеликими змістовими блоками, відповідно можливостей дитини, що сприятиме кращому запам'ятовуванню та відтворенню інформації.
- Слід пам'ятати, що знання краще засвоюються в ігровій формі. Всі уміння та навички закріплюються за принципом «від простого до складного» (якщо дитина вільно виконує завдання, або навичка вже сформована і доведена до автоматизму, тоді ускладнюємо завдання або формуємо нову навичку). Допоможіть вашій дитині, якщо у неї щось не виходить, підтримайте. Якщо вона постійно користується підказками (фізична - рука в руці, жестова, словесна), то можна поступово зменшувати кількість їх використання і надавати дитині більше самостійності в діях. Слід допомагати дитині, але не виконувати завдання замість неї.

Крок 7. Усунення бар'єрів та труднощів у навчанні

- Якщо дитина зустрічається з психологічними труднощами роботи з новою формою викладу матеріалу, технічними труднощами при роботі з обладнанням, допоможіть

йому справитися з цим, надайте їй психологічну підтримку та допомогу, у разі необхідності звертайтеся до педагога за консультацією.

Крок 8. Підтримуйте інтерес до навчання

- Мотивуйте дитину до успіху. Мотивація може бути різною – зовнішньою (заохочення, як-то дозвіл погратися на комп'ютері, купити іграшку тощо) та внутрішньою – власне пізнавальний інтерес дитини (який підвищується від підтримання допитливості дитини, похвали за її досягнення тощо).
- Пам'ятайте: ваші заохочення та підтримка показують дитині, що Ви пишаєтесь її роботою і її зусилля не залишаються непоміченими. Хваліть дітей за виконану роботу, за конкретну дію. Звертайте увагу на домашні завдання як навчальний інструмент до самостійності, а не покарання.
- Підтримувати інтерес дитини і мотивацію до вивчення і пізнання нового - це головна вимога для успішного освоєння інформаційно-комунікаційними технологіями та роботи в дистанційному режимі, для отримання якісної освіти дитини з обмеженими інтелектуальними можливостями.

Крок 9. Пам'ятайте про дотримання здоров'язбережувального режиму під час дистанційного навчання. Враховуйте ризики, які виникають при роботі на комп'ютері:

- *Гіподинамія.* Тривале сидіння перед комп'ютером в одному положенні призводить до того, що м'язи слабо розвиваються, дитина стає дратівливою, швидко стомлюється.
- *Порушення зору.* Постійна напруга зору веде до стомлення очних м'язів, а також негативно впливає на внутріочні судини і сітківку ока.
- *Навантаження на руки.* Під час роботи за комп'ютером кисті рук постійно знаходяться в напрузі: вони здійснюють однотипні рухи, довгий час не змінюють позицію. В результаті виникає стійке стомлення м'язів рук, що потім виражається в болях суглобів.

•*Навантаження на шию.* Під час роботи за комп'ютером шийний відділ хребта також знаходиться в постійній напрузі, особливо якщо дитина сидить нерівно. В результаті погіршується кровопостачання мозку, може виникнути кисневе голодування, що проявляється в головних болях.

•*Вплив на центральну нервову систему.* Тривале використання комп'ютера може не тільки стати причиною підвищеної стомлюваності і навіть запаморочень, але й викликати інші порушення - сонливість, апатію, неуважність, нестриманість, зниження уваги тощо.

Робіть паузи під час навчання, перерви після кожного відео-уроку чи заняття, виконуйте рекомендовані фахівцями вправи для очей, дихальну гімнастику, фізкультхвилинки у процесі роботи з комп'ютером. Проводьте гімнастику для зняття стомленості.

Пропоную комплекс вправ для очей

1. Швидко покліпати очима, закрити очі та посидіти спокійно, повільно рахуючи до 5-ти. Вправу повторити 4-5 разів.
2. Міцно зажмурити очі, рахуючи до 3-х, відкрити очі та подивитися вдалечінь, рахуючи до 5-ти. Вправу повторити 4-5 разів.
3. Витягнути праву руку вперед і стежити очима, не повертаючи голови, за повільними рухами вказівного пальця витягнутої руки вліво і вправо, вгору і вниз. Вправу повторити 4-5 разів.
4. Подивитися на вказівний палець витягнутої руки на рахунок до 4-х, потім перенести погляд вдалечінь на рахунок до 6-ти. Вправу повторити 4-5 разів.
5. Проводити по 3-4 кругових рухи очима в праву сторону, стільки ж у ліву. Розслабити очні м'язи, подивитися вдалечінь – рахуючи до 6-ти. Вправу повторити 1-2 рази. Пам'ятайте, що вчителі та фахівці школи завжди готові поспілкуватися з Вами та вашими дітьми в різний спосіб, надати консультацію чи практичну допомогу.

Крок 10. Позитивне оцінювання діяльності

Прагнення дитини до виконання завдань повинно оцінюватись позитивно та підкріплюватись словами дорослого. «Молодець», «У тебе все вийде», «Ти дуже старався», «Сьогодні тобі вдалося це зробити краще». Це впливає на підвищення самооцінки дитини, її віри у отримання позитивного кінцевого результату, ставлення до виконаної роботи з різних видів діяльності. Пам'ятайте, що оцінювати потрібно не дитину, а діяльність, яку він здійснює або намагається здійснити при вашій допомозі.

Пам'ятайте, що основною умовою успіху в просуванні дитини з обмеженими інтелектуальними можливостями за освітньою програмою є провідна роль батьків. Практика показує, що найсприятливі умови навчання школярів з використанням дистанційних освітніх технологій складаються тоді, коли батьки учнів є безпосередніми учасниками освітнього процесу. Необхідно пам'ятати та дотримуватись рекомендацій щодо організації дистанційного навчання. **Ваша увага та турбота допоможе дитині навчатися, розвиватися, подолати можливі труднощі та бар'єри при дистанційному навчанні.**

Практичний психолог

Виговська Н.В.